

Nr 70.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 14 februari 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlatande till riksdagen föredraganden under punkterna 1:o—19:o hemställt.

GUSTAF.

John Ericsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Statsrådet Ericsson anmäler uppkomna frågor om pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. och anför därvid följande.

I proposition nr 5 till 1946 års riksdag framlades förslag angående grunder för omreglering av vissa tjänstepensioner. Därvid förutsattes bland annat, att i samband med förbättring av en del enligt äldre bestämmelser utgående pensioner teknisk uppräknning skulle ske av vissa tjänstepensioner till sådan nivå, att å desamma i fortsättningen skulle beräknas rörligt tillägg och kristillägg i stället för såsom dittills varit fallet dyrtidstillägg och kristillägg. Sedan riksdagen (skriv. nr 121) bifallit propositionen, har med tillämpning från och med den 1 juli 1946 utfärdats kungörelse den 31 maj 1946 (nr 402) angående omreglerad tjänstepension. Sistnämnda dag har tillika utfärdats kungörelse, nr 462, innefattande bestämmelser om förhöjning av de pensions-

belopp, som finnas angivna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

I anslutning till vad i förenämnda proposition förordats upptogs frågan om grunderna för bestämmandet av riksdagspensioner till övervägande i samband med framläggande i proposition nr 72 till 1946 års riksdag av förslag i fråga om pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Till prövning föreligga nu framställningar angående pension åt vissa författningsenligt icke pensionsberättigade befattningshavare, varom i det följande förmäles. Avvägningen av sålunda ifrågakommande riksdagspensioner synes böra ske med beaktande av de huvudgrunder för bestämmandet av dylika pensioner, som angivits i nyssberörda proposition nr 72 till 1946 års riksdag. Särskilda förhållanden kunna emellertid i vissa fall påkalla undantag från eller modifikationer i dessa huvudgrunder. Härvid må framhållas, att vid behandlingen av några av de i det följande upptagna ärendena fråga uppkommer i vilken utsträckning icke pensionsberättigad tjänsteman, som kvarstått i tjänst utöver tidpunkten för uppnåendet av normal avgångsålder, bör få för pension tillgodoräkna tiden efter sistnämnda tidpunkt. Denna fråga, som i nu föreliggande ärenden lösts med beaktande av vad i varje individuellt fall funnits skäligt, bör enligt mitt förmenande bli va föremål för särskilt övervägande i syfte att om möjligt vinna en tillgodoräkningsregel, som kan tillämpas mera generellt och samtidigt är ägnad att åstadkomma en skälig avvägning mellan pensionsförmånerna för författningsenligt pensionsberättigade, å ena sidan, och icke pensionsberättigade, å andra sidan. Jag förutsätter, att resultatet av de överväganden jag sålunda förordar skall kunna anmälas i samband med framläggande för nästa års riksdag av förslag i anledning av då inkomna framställningar om utverkande av riksdagspensioner.

1:o.

Biträdet å Jämtlands västra domsagas kansli Hulda Augusta Lindberg.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindberg är född den 4 september 1880 och således 66 år gammal;

att hon varit anställd såsom icke rättsbildat biträde å Jämtlands norra domsagas kansli under tiden 1 november 1909—30 september 1912 och å Jämtlands västra domsagas kansli under tiden från och med den 7 oktober 1912;

att hennes avlöning under tiden 1 juli 1938—30 juni 1943 uppgått i medeltal till omkring 2 900 kronor för år jämte inkomst såsom kommissionär med i genomsnitt 500 kronor för år;

att hon sedan den 1 juli 1943, då hon i samband med genomförandet av omorganisationen av domsagoförvaltningen övergått i statens tjänst, uppburit av Kungl. Maj:t bestämt arvode med för år räknat 4 200 kronor under bud-

getåren 1943/44 och 1944/45, 4 500 kronor (inkl. provisoriskt lönetillägg å 300 kronor) under budgetåret 1945/46 och 4 860 kronor under budgetåret 1946/47; att hon beräknas avgå från tjänsten den 4 september 1947;

samt att hon på grund av avgifter, som jämlikt kungörelsen den 20 maj 1927 (nr 179) med vissa föreskrifter angående de vid domsagornas kanslier anställda icke rättsbildade biträden inbetalats till pensionsstyrelsen för beredande av pensionsförsäkring åt henne, är berättigad till pension, som, därest den uttages vid 67 års ålder, kommer att uppgå till 250 kronor 66 öre för år.

Hos Kungl. Maj:t har *Svea hovrätt* hemställt om utverkande åt Lindberg av pension från och med den 5 september 1947.

Statskontoret har — under hänvisning till 1946 års riksdags beslut i fråga om pension åt kanslibiträdet å Aspelands och Handbörds domsagas kansli A. C. C. Börjeson (prop. 137 p. 1, bankoutsk. utl. 36 p. 1, riksd. skr. 248) — tillstyrkt, att pension beredes Lindberg av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets storlek har ämbetsverket därvid anfört följande:

Vad beträffar pensionens storlek får statskontoret — med hänsyn till att Lindbergs avlöningsförmåner varit avsevärt högre än Börjesons — förorda, att Lindberg tillerkännes en något högre pension än vad som medgavs i sagda fall. Börjesons pension, som fastställdes till 1 200 kronor, utgör efter omräkning jämlikt kungörelsen den 31 maj 1946, nr 402, 1 752 kronor för år. I betraktande härav får statskontoret för sin del föreslå, att Lindbergs pension bestämmes till 2 124 kronor, vilket jämlikt nämnda kungörelse motsvarar en pension av 1 500 kronor enligt de före den 1 juli 1946 tillämpade beräkningsgrunderna. Å pensionen bör utgå rörligt tillägg och kristillägg.

Statskontoret förutsätter, att pensionen jämte därå belöpande tilläggförmåner minskas med belopp, motsvarande den pension, vartill Lindberg är berättigad på grund av pensionsförsäkring enligt 5 § kungörelsen den 20 maj 1927, nr 179.

På grund av sin ålder vid tidpunkten för genomförandet av den nya domsagoorganisationen har Lindberg icke erhållit pensionsberättigande befattning i statens tjänst. I propositionen 1943:198 (s. 43) angående vissa anslag till hovrätterna, häradsrätterna och vattendomstolarna uttalade föredragande departementschefen, att de icke rättsbildade domsagobiträden, som vid genomförandet av den nya domsagoorganisationen på grund av hög ålder icke kunde vinna pensionsberättigande anställning i statens tjänst, borde kunna erhålla fortsatt anställning i arvodestjänst under en övergångstid av fem år. Absolut avgångsskyldighet borde dock inträda vid uppnådda 67 år. Beträffande pensioneringen av här avsedda domsagobiträden uttalade föredragande departementschefen i förenämnda proposition, att denna fråga syntes böra underställas riksdagen i varje särskilt fall.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av det av statskontoret åberopade ärendet om pension åt kanslibiträdet Börjeson anförde jag, att vid övervägande av de olika möjligheter, som stode till buds vid bestämmande av statens bidrag till pensioneringen av här ifrågavarande äldre domsagobiträden, borde beak-

åtas, att pensionsförmånerna icke borde bli alla för gynnsamma i förhållande till den åtnjutna avlöningen. Bland annat av detta skäl syntes mig vanskligt att anknyta pensioneringen till pensionsunderlaget för någon viss lönegrad. Även i övrigt förelåge med hänsyn till de speciella anställnings- och avlöningsförhållandena för berörda befattningshavarkategori ävensom till deras levnadsålder svårigheter att fastslå automatiskt verkande regler för pensionsberäkning. Jag ansåge mig därför böra utgå från en mera fri bedömning av pensionsfrågan i dessa fall.

Beträffande Lindberg finner jag mig böra förorda, att pensionen i enlighet med statskontorets förslag bestämmes till 2 124 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg. Å det sammanlagda beloppet bör avdrag göras med ett belopp, motsvarande den årliga pension å omkring 250 kronor, som tillkommer henne på grund av till pensionsstyrelsens frivilliga pensionsförsäkring inbetalda obligatoriska avgifter jämlikt förenämnda kungörelse den 20 maj 1927. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att biträdet å Jämtlands västra domsagas kansli Hulda Augusta Lindberg må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 124 kronor; skolande pensionen jämte därå i förekommande fall belöpande rörliga tilläggsförmåner minskas med belopp motsvarande den pension, vartill Lindberg är berättigad på grund av pensionsförsäkring enligt 5 § kungörelsen den 20 maj 1927, nr 179.

2:o.

Biträdet å Hallands mellersta domsagas kansli Hedvig Vilhelmina Löwgren. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Löwgren är född den 26 juni 1883 och således 63 år gammal;

att hon alltsedan den 1 maj 1900 varit anställd såsom icke rättsbildat biträde å Hallands mellersta domsagas kansli med undantag av tiden 1 december 1906—31 januari 1907, varunder hon innehaft motsvarande anställning i Kinnefjärdings, Kinne och Kållands domsaga;

att hon under tiden 1 januari 1928—30 juni 1943 åtnjutit en lön av 2 640 kronor för år och sedan den 1 juli 1943, då hon i samband med ikraftträdandet av den nya domsagoorganisationen övergått i statens tjänst, uppburit av Kungl. Maj:t bestämda årliga arvoden med 3 300 kronor för tiden 1 juli 1943—30 juni 1944, 3 900 kronor för tiden 1 juli 1944—30 juni 1946 samt 4 320 kronor för tiden från och med den 1 juli 1946;

att Löwgren, som icke kunnat vinna pensionsberättigande anställning i anslutning till genomförandet av omorganisationen av domsagoförvaltningen, beräknas avgå ur tjänst med utgången av juni månad 1947;

samt att hon på grund av avgifter, som jämlikt kungörelsen den 20 maj 1927 (nr 179) med vissa föreskrifter angående de vid domsagornas kanslier anställda icke rättsbildade biträden inbetalts till pensionsstyrelsen för beredande av pensionsförsäkring åt henne, är berättigad till pension, som, därest den uttages från och med den 1 juli 1947, kommer att uppgå till 224 kronor 18 öre för år.

Löwgren har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension från och med den 1 juli 1947.

Häradshövdingen i Hallands mellersta domsaga har — under framhållande av att Löwgren under sin anställningstid å domsagokansliet utfört ett mycket kvalificerat arbete — hemställt om utverkande av pension åt Löwgren från och med den 1 juli 1947 med högsta möjliga belopp.

Göta hovrätt har hemställt om utverkande av pension åt Löwgren till ett belopp av 1 500 kronor för år samt har därvid anfört följande:

Hovrätten utgår från att föreliggande pensionsfråga bedömes enligt samma principer, som tillämpats å en under 1946 avgjord likartad pensionsfråga (prop. 137, bankoutsk. utl. 36, riksd. skr. 248). På grund härav och med hänsyn till sökandens osedvanligt långa tjänstgöring och de kvalificerade arbetsuppgifter, som hon därunder fullgjort, får hovrätten hemställa, att åtgärd vidtages för att bereda sökanden en årlig pension å 1 500 kronor jämte därå belöpande rörliga tilläggsförmåner med avdrag dock av den pension, vartill sökanden är berättigad på grund av pensionsförsäkring enligt 5 § kungörelsen den 20 maj 1927, nr 179.

Statskontoret har — under erinran om sitt i nästföregående punkt omförmälda förslag angående pension åt domsagobiträdet Hulda Augusta Lindberg samt under hänvisning till 1946 års riksdags i sagda punkt åberopade beslut i fråga om pension åt kanslibiträdet vid Aspelands och Handbörds domsaga A. C. C. Börjeson — tillstyrkt, att Löwgren tillerkännes pension av statsmedel med 2 124 kronor för år. I fråga om avvägningen av pensionsbeloppet har ämbetsverket anfört följande:

I betraktande av Löwgrens avlöningsförmåner får statskontoret i anslutning till vad ämbetsverket föreslagit i fråga om pension åt domsagobiträdet Lindberg förorda, att Löwgrens pension bestämmes till 2 124 kronor, vilket jämlikt kungörelsen den 31 maj 1946, nr 402, motsvarar en pension av 1 500 kronor enligt de före den 1 juli 1946 tillämpade beräkningsgrunderna. Å pensionen böra utgå rörligt tillägg och kristillägg.

Statskontoret förutsätter, att pensionen jämte därå belöpande tilläggsförmåner minskas med belopp, motsvarande den pension, vartill Löwgren är berättigad på grund av pensionsförsäkring enligt 5 § kungörelsen den 20 maj 1927, nr 179.

Med biträdande av statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att biträdet å Hallands mellersta domsagas kansli Hedvig Vilhelmina Löwgren må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin åter-

stående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 124 kronor; skolan- den pensionen jämte därå i förekommande fall belöpande rörliga tilläggsförmåner minskas med belopp motsvarande den pension, vartill Löwgren är berättigad på grund av pensionsförsäkring enligt 5 § kungörelsen den 20 maj 1927, nr 179.

3:o.

Förre indelte soldaten vid Upplands regemente, furiren Ludvig Emanuel Norrby. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Norrby är född den 2 oktober 1873 och således 73 år gammal;

att han varit anställd såsom indelt soldat vid Upplands regemente under tiden 10 oktober 1893—30 juni 1945;

att han förordnats till furir i regementet;

att han åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med, förutom dyrtidstillägg, 250 kronor för år;

att han under tiden 1 februari 1927—30 juni 1944 varit inkallad till s. k. ständigt tjänstgöring (som förrådsarbetare och förman) vid förenämnda regemente under en tid av sammanlagt omkring 16 år, därvid frånräknats den tid, varunder han fullgjort honom såsom indelt soldat åliggande repetitionsövningar;

att av den ständiga tjänstgöringen omkring 6 år 1 månad fullgjorts under tiden, innan Norrby uppnått 60 års ålder;

att Norrbys avlöning under tiden 1 juli 1939—30 juni 1944 uppgått till i medeltal omkring 1 740 kronor för år;

samt att Norrby är att anse såsom obemedlad.

Statens pensionsanstalt — där Norrby ansökt om pension enligt kungörelsen den 30 juni 1942, nr 696, med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst (jämförd med kungörelsen den 22 december 1943, nr 916), har genom beslut den 31 december 1945 förklarat sig förhindrad tilldela honom dylik pension, enär han före fyllda 60 år icke under sammanlagt minst tolv år varit inkallad till ständigt tjänstgöring.

Norrby har i en den 17 april 1946 dagtecknad skrift hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Chefen för Upplands regemente har tillstyrkt ansökningen.

Försvarets civilförvaltning har erinrat, att riksdagen tidigare vid åtskilliga tillfällen beviljat pension åt indelt manskap på grund av s. k. ständigt tjänstgöring i sådana fall, då vederbörande visserligen tjänstgjort i 15 år men icke kunnat åberopa tjänstgöring före 60 års ålder i föreskriven omfattning. För den händelse Kungl. Maj:t med hänsyn härtill och till det förhållandet, att Norrby befunne sig i behövande omständigheter, skulle finna

skäl föreligga att hos riksdagen göra framställning om pension åt Norrby, ville civilförvaltningen ifrågasätta, att pensionsbeloppet bestämdes till 552 kronor för år.

Statskontoret har — under erinran att 1945 års riksdag beviljat indelte furiren Oscar Nordin en årlig pension å 504 kronor (bankoutsk. utl. nr 13, p. 3; riksd. skr. nr 122) — anfört, att då omständigheterna i nu föreliggande ärende i huvudsak syntes vara likartade med förhållandena i angivna fall, ämbetsverket för sin del icke ville motsätta sig, att jämväl Norrby komme i åtnjutande av pension till samma belopp, som tillerkänts Nordin, eller alltså 504 kronor.

Det synes mig skäligt, att Norrby får komma i åtnjutande av pension på grund av den i ärendet ifrågavarande tjänstgöringen. Pensionen synes böra få utgå från och med den 1 januari 1946 och bestämmas till det av statskontoret föreslagna beloppet, 504 kronor. Å detta belopp bör utgå dyrtidstillägg och kristillägg för tiden till den 1 juli 1946. Från denna tidpunkt omräknas pensionen enligt kungörelsen den 31 maj 1946, nr 402, och utgår för tiden därefter å pensionen rörligt tillägg och kristillägg. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre indelte soldaten vid Upplands regemente, furiren Ludvig Emanuel Norrby må, räknat från och med den 1 januari 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

4:o.

Förre indelte soldaten vid Jönköpings-Kalmar regemente, furiren Axel Gunnar Engdahl. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Engdahl är född den 24 juni 1877 och således 69 år gammal;

att han varit anställd som indelt soldat vid Jönköpings-Kalmar regemente under tiden 16 december 1899—1 april 1946;

att han förordnats till furir i regementet;

att han åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med, förutom dyrtidstillägg, 250 kronor för år;

att han under tiden 1 november 1914—31 december 1930 samt 1 december 1940—31 december 1945 varit inkallad till ständig tjänstgöring såsom köksfurir, dagkorpral och förrädsarbetare under en sammanlagd tid av 15 år 4 månader 20 dagar, därvid frånräknats den tid av omkring 30 dagar årligen, varunder han fullgjort honom såsom indelt soldat åliggande repetitionsövningar;

att av den ständiga tjänstgöringen fullgjorts 10 år 8 månader 20 dagar, innan Engdahl uppnått 60 års ålder;

att Engdahls avlöning under de sista fem åren av anställningstiden vid Jönköpings-Kalmar regemente uppgått till i medeltal omkring 1 600 kronor för år;

samt att Engdahl icke äger andra tillgångar än ett kapital på omkring 4 000 kronor.

Statens pensionsanstalt — där Engdahl ansökt om pension enligt kungörelsen den 30 juni 1942, nr 696, med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, jämförd med kungörelsen den 22 december 1943, nr 916 — har genom beslut den 8 februari 1946 förklarat sig förhindrad tilldela honom dylik pension, enär han icke före fyllda 60 år innehaft anställning i statens tjänst under sammanlagt minst 12 år.

Engdahl har i en den 19 mars 1946 dagtecknad skrift hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Chefen för Jönköpings-Kalmar regemente har tillstyrkt ansökningen.

Försvarets civilförvaltning har bland annat anfört, att — därest Kungl. Maj:t med hänsyn till tidigare beslut om pension åt indelta soldater på grund av fullgjord s. k. ständig tjänstgöring ävensom till det förhållandet att Engdahl befunne sig i knappa ekonomiska omständigheter skulle finna skäl föreligga att hos riksdagen göra framställning om pension åt honom — pensionsbeloppet syntes civilförvaltningen böra bestämmas till 552 kronor för år.

Statskontoret har i avgivet utlåtande erinrat om det i nästföregående punkt omförmälda ärendet angående pension åt indelte furiren Oscar Nordin. Då omständigheterna i nu föreliggande ärende syntes i huvudsak vara likartade med förhållandena i fallet Nordin, ville ämbetsverket icke motsätta sig, att Engdahl komme i åtnjutande av pension till samma belopp, som beviljades Nordin, eller 504 kronor för år.

Jag finner mig böra förorda, att pension beredes Engdahl, att utgå med enahanda belopp och från samma tidpunkt, som av mig föreslagits beträffande under nästföregående punkt omförmälde indelte soldaten Norrby. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre indelte soldaten vid Jönköpings-Kalmar regemente, furiren Axel Gunnar Engdahl må, räknat från och med den 1 januari 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

5: o.

Civilingenjören Elis Bosaeus. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Bosaeus är född den 31 augusti 1876 och således 70 år gammal; att han under tiden 20 maj—31 oktober 1919 tjänstgjort såsom föredragande för vissa traktatfrågor i tull- och traktatkommitténs traktatavdelning;

att han under tiden 1 november 1919—30 september 1923 varit föredragande ledamot i arbetsrådet med årligt arvode av 12 000 kronor samt från sistnämnda dag intill utgången av år 1925 varit ordförande och chef för arbetsrådet med arvode av 15 000 kronor för år;

att han vidare under tiden 1 januari 1935—30 juni 1946 varit ledamot och ordförandens ställföreträdare i arbetsrådet, för vilket uppdrag han uppburit ett årligt arvode å 2 000 kronor samt 30 kronor för varje sammanträdesdag;

att han under tiden 1 juli 1933—30 juni 1942 varit anställd såsom sakkunnig i socialdepartementet med ett årligt arvode å 13 500 kronor ävensom att han därefter under tiden 1 juli 1942—30 september 1945 innehaft uppdrag såsom socialdepartementets kontrollant för vissa föreningar och bolag, i vilken sistnämnda egenskap han uppburit ersättning efter 7 200 kronor för år;

samt att han såsom ledamot deltagit i åtskilliga statliga kommittéutredningar m. m.

Hos Kungl. Maj:t har Bosaeus anhållit att komma i åtnjutande av pension av statsmedel.

Statskontoret har anfört, att Bosaeus endast under 6 år — åren 1919—1925 — innehaft egentlig anställning i statens tjänst. Hans sakkunniguppdrag i socialdepartementet syntes statskontoret icke vara att hänföra till sådan statsanställning. Vid sådant förhållande måste det enligt ämbetsverkets förmenande anses tveksamt, huruvida pension av statsmedel borde tillerkännas Bosaeus. Med hänsyn emellertid till att Bosaeus, inberäknat tiden för sakkunniguppdraget, i omkring 15 års tid utfört arbete i statens tjänst och därvid årligen uppburit ersättning med sådant belopp, att ifrågakommande arbetsuppgifter inneburit huvudsaklig sysselsättning och förvärvskälla, ville ämbetsverket icke motsätta sig, att åtgärder vidtoges för beredande av pension åt honom.

I fråga om pensionsbeloppets storlek har statskontoret anfört följande:

Då Bosaeus' löneförmåner under nyss omförmälda 15 år uppgått till i medeltal 14 000 kronor, vilket belopp efter avdrag av däri ingående 31 procent rörligt tillägg och kristillägg närmast motsvarar slutlöneklassen — nr 27 — i lönegrad Eo 25 civila icke-ordinariereglementet, läser pensionen böra beräknas med pensionsunderlaget i denna lönegrad, 6 036 kronor, såsom utgångspunkt. Pensionen skulle härvid med tillgodoräknande av 15 tjänstår och med beaktande av tillika att han icke erlagt några pensionsavgifter kunna uppskattas till $(\frac{15}{30} \times 6\,036 = 3\,018; 3\,018 - 10 \text{ procent därav} =) 2\,716$ eller i runt tal 2 700 kronor. Statskontoret får alltså föreslå, att pensionen till Bosaeus bestämmes till 2 700 kronor för år med rätt för honom att därå åtnjuta rörligt tillägg och kristillägg.

Efter att hava i ärendet samrått med chefen för socialdepartementet anser jag mig böra tillstyrka, att Bosaeus kommer i åtnjutande av pension på grund av sin tjänstgöring i arbetsrådet och förut angivna uppdrag inom socialdepartementet. Pensionsbeloppet synes mig i förevarande fall icke böra anknytas till pensionsunderlaget för någon viss lönegrad utan böra avvägas efter mera fri bedömning, och vill jag för egen del såsom skäligen pension åt Bosaeus

förorda ett belopp av 3 000 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg. Pensionen synes böra få av Bosaeus åtnjutas från och med den 1 juli 1946. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att civilingenjören Elis Bosaeus må, räknat från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 000 kronor.

6:o.

Förre biträdande arbetsledaren hos statens arbetsmarknadskommission Anders Olofjöns Andersson, platsledaren hos kommissionen Johan Alger Bergenståhl samt redogöraren hos kommissionen Karl Vilhelm Malmqvist. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Andersson*,

att han är född den 16 september 1884 och således 62 år gammal;

att han under tiden 12 december 1921—31 augusti 1923 och 6 mars—20 maj 1924 varit anställd såsom arbetsledare vid Södra Sveriges statsarbeten;

att han under tiden 16 oktober 1933—31 mars 1946 innehaft anställning först hos statens arbetslöshetskommission samt från och med den 8 maj 1940 — efter det arbetslöshetskommissionens verksamhet övertagits av statens arbetsmarknadskommission — hos sistnämnda kommission;

att han hos arbetsmarknadskommissionen tjänstgjort såsom biträdande arbetsledare och platsledare samt tidvis även som redogörare;

att han lider av nervsjukdom och på grund härav åtnjutit tjänstledighet från den 12 november 1945 samt entledigats från sin befattning den 31 mars 1946;

samt att hans avlöning under åren 1936—1945 uppgått i medeltal till 3 924 kronor för år, varå från och med år 1940 utgått dyrtidstillägg (senast med 22 procent), varjämte han uppburit bostadsersättning med i medeltal 563 kronor för år;

beträffande *Bergenståhl*,

att han är född den 17 juni 1881 och således 65 år gammal;

att han under tiden 23 februari 1899—31 oktober 1902 haft fast anställning vid Svea ingenjörkår;

att han under tidsperioderna 26 januari—31 maj 1926, 7 januari 1927—7 augusti 1929, 13 januari—7 juni 1930 samt sedan den 1 november 1930 varit anställd hos statens arbetslöshetskommission respektive statens arbetsmarknadskommission, varvid han tjänstgjort såsom platsledare och tidvis även såsom redogörare;

att hans avlöning under åren 1936—1945 utgjort 4 800 kronor för år, varå från och med år 1940 utgått dyrtidstillägg (senast med 22 procent), varjämte han åtnjutit bostadsersättning med i medeltal 644 kronor för år;

samt att han beräknas komma att lämna sin anställning hos statens arbetsmarknadskommission med utgången av juni månad 1947; och

beträffande *Malmqvist*,

att han är född den 18 december 1880 och således 66 år gammal;

att han sedan den 13 augusti 1931 varit anställd hos statens arbetslöshetskommission respektive statens arbetsmarknadskommission, därvid han tjänstgjort såsom redogörare vid såväl enstaka arbetsplatser som större komplex av statliga beredskapsarbeten;

att hans avlöning under åren 1936—1945 uppgått i medeltal till 3 952 kronor för år, varå från och med år 1940 utgått dyrtidstillägg (senast med 22 procent), varjämte han dels under tiden 1 januari 1936—30 november 1944 åtnjutit fri bostad och vedbrand, vilka förmåner värderats till 780 kronor för år, dels ock från och med den 1 december 1944 uppburit bostadsersättning med 1 020 kronor för år;

samt att han avses komma att lämna sin anställning hos statens arbetsmarknadskommission, efter det frågan om pension åt *Malmqvist* blivit avgjord.

Hos Kungl. Maj:t har *statens arbetsmarknadskommission*, i anledning av särskilda av *Andersson*, *Bergenståhl* och *Malmqvist* hos kommissionen gjorda ansökningar, hemställt om utverkande av pension åt sökandena.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt *Andersson* till ett belopp av 1 536 kronor för år jämte dyrtidstillägg och kristillägg, åt *Bergenståhl* till ett belopp av 2 868 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg och åt *Malmqvist* till ett belopp av 1 644 kronor för år, likaledes jämte rörligt tillägg och kristillägg, samt därvid under hänvisning till 1945 års riksdags beslut (prop. nr 192, p. 2; bankoutsk. utl. nr 26, p. 4; riksd. skr. nr 220) om pension åt platsledaren hos arbetsmarknadskommissionen *Carl Johan Edenbrandt* m. fl. anfört, bland annat, följande:

I enlighet med i tidigare fall tillämpade grunder böra pensionerna åt de här avsedda befattningshavarna avvägas sålunda. Såsom utgångspunkt för bestämmandet av pensionens storlek bör tagas den grundlön — alltså med frånräknande av förekommande tilläggsförmåner — som för vederbörande befattningshavare i genomsnitt varit gällande under de senaste 10 åren. Då löneförmånerna utgått med oförändrat belopp utan hänsyn till å vilken dyrtid befattningshavaren tjänstgjort, bör lönen anses motsvara C-ortslön.

Statskontoret finner de av *Andersson* uppburna löneförmånerna hava uppgått till i runt tal 4 500 kronor för år. Detta lönebelopp motsvarar närmast lön i 18 löneklassen å C-ort (= 4 608) i 1925 års civila löneplan, vilken löneklass utgör slutlöneklassen i 15 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän. Pensionsunderlaget för nämnda lönegrad utgjorde enligt civila tjänstepensionsreglementet 2 844 kronor. *Andersson* räknar vid sin av sjukdom förorsakade förtidsavgång ur tjänsten den 31 mars 1946 en anställningstid av 14 år 4 månader 21 dagar. Därest han kvarstått i tjänst till utgången av det kalenderhalvår, varunder han fyller 65 år, skulle han kunnat tillgodoföra sig sammanlagt 18 år 1 månad 21 dagar. I enlighet med de beräkningsgrunder, som tillämpas i fråga om sjukpension, torde pensionen till *Andersson* böra

bestämmas med tillgodoräkning av sist angivna antal tjänstår, då pensionen på så sätt beräknad kommer att understiga 75 procent av hel pension. Pensionen skulle därvid bli $(\frac{18}{30} \times 2\,844 = 1\,706:40; 1\,706:40 - 170:64 =)$ 1 535 kronor eller avrundat 1 536 kronor, varmed bör följa rätt till dyrtidstillägg och kristillägg.

Bergenståhls genomsnittslön uppskattar statskontoret till i runt tal 5 450 kronor för år, vilket belopp närmast motsvarar 21 löneklassen å C-ort enligt 1925 års civila löneplan (= 5 580), vilken löneklass är slutlöneklass i 18 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän. Pensionsunderlaget i denna lönegrad utgör enligt allmänna tjänstepensionsreglementet 4 236 kronor. Då *Bergenståhl* vid avgång ur tjänst den 30 juni 1946 kan åberopa en för pension beräknelig anställningstid av 22 år 4 månader 17 dagar, skulle pensionen för hans vidkommande alltså bli $(4\,236 - \frac{30}{120} \times 4\,236 = 4\,236 - 1\,059 =)$ 3 177; $3\,177 - 317:70 =$ 2 859 kronor eller efter avrundning 2 868 kronor förutom rörligt tillägg och kristillägg.

Vad *Malmqvist* beträffar finner statskontoret den pensionsgrundande avlöningen hava utgjort 4 760 kronor för år, vilket belopp närmast motsvarar 18 löneklassen å C-ort enligt 1925 års civila löneplan (= 4 608). Denna löneklass utgör slutlöneklassen i 15 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän, för vilken lönegrad pensionsunderlaget enligt allmänna tjänstepensionsreglementet är 3 528 kronor. För *Malmqvist*, som vid sin avgång ur tjänst den 31 december 1946 räknar en anställningstid av 15 år 4 månader 19 dagar, skulle pensionen således bli $(3\,528 - \frac{58}{120} \times 3\,528 = 3\,528 - 1\,705:20 =)$ 1 822:80; $1\,822:80 - 182:28 =)$ 1 640 kronor eller avrundat 1 644 kronor jämte rörligt tillägg och kristillägg.

Även jag finner mig böra förorda, att *Andersson*, *Bergenståhl* och *Malmqvist* komma i åtnjutande av pension. Pensionsbeloppen synas mig böra fastställas i enlighet med statskontorets förslag. Den omständigheten, att *Bergenståhl* och *Malmqvist* kvarstått i tjänst utöver den av statskontoret vid beräkningen av pensionsbeloppen förutsatta tidpunkten för avgång ur tjänst, bör enligt mitt förmenande med hänsyn därtill att den förlängda anställningstiden ligger i tiden efter det anställningshavarna uppnått normal avgångsålder icke föranleda uppräknig av pensionsbeloppen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre biträdande arbetsledaren hos statens arbetsmarknadskommission *Anders Olofjös Andersson*, platsledaren hos kommissionen *Johan Alger Bergenståhl* samt redogöraren hos kommissionen *Karl Vilhelm Malmqvist* må, *Andersson* räknat från och med den 1 april 1946 samt envar av *Bergenståhl* och *Malmqvist* från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under återstående livstiden från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen *Andersson* 1 536 kronor, *Bergenståhl* 2 868 kronor och *Malmqvist* 1 644 kronor.

7:o.

Förre specialarbetaren hos statens arbetsmarknadskommission Carl August Bäckström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bäckström är född den 8 januari 1879 och således 68 år gammal;

att han under tiden 12 januari 1931—30 november 1946 varit anställd som specialarbetare först hos statens arbetslöshetskommission samt från maj 1940 — efter det denna kommissions verksamhet upphört — hos statens arbetsmarknadskommission;

att hans löneförmåner under åren 1940—1945 utgjort i medeltal omkring 4 000 kronor för år;

samt att Bäckström, som företrädesvis varit sysselsatt med sten- och trumlägningsarbeten, i egenskap av specialarbetare varit ansvarig för att honom underställda arbetare fullgjort sina arbetsuppgifter på ändamålsenligaste sätt samt rätt använt och väl vårdat utkvitterade arbetsredskap.

Bäckström, som icke blivit underkastad vare sig 1934 års eller 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, kan icke heller komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär han icke före fyllda 60 år under en tid av minst 12 år innehaft anställning i statens tjänst.

Statens arbetsmarknadskommission har, i anledning av en av Bäckström hos kommissionen gjord ansökning, hemställt om utverkande av pension åt Bäckström med belopp och i övrigt enligt de grunder, som plägade följas vid beslut om pension i liknande fall.

Statens pensionsanstalt har tillstyrkt utverkande av pension åt Bäckström samt förordat, att pensionsbeloppet med hänsyn till den från och med den 1 juli 1946 genomförda pensionsregleringen måtte fastställas till 696 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg.

Statskontoret har anslutit sig till vad statens pensionsanstalt föreslagit i ärendet.

Med biträdande av ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre specialarbetaren hos statens arbetsmarknadskommission Carl August Bäckström må, räknat från och med den 1 december 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 696 kronor.

8:o.

Förre extra stallbiträdet vid statens bakteriologiska laboratorium Erik Leonard Björn. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Björn är född den 21 september 1878 och således 68 år gammal;

att han under tidsperioderna 26 mars 1917—30 september 1929 och 1 juni 1937—30 juni 1946 varit anställd som stallbiträde vid statens bakteriologiska laboratorium under sammanlagt 20 år 5 månader 9 dagar;

samt att han från och med den 1 september 1939 varit extra tjänsteman i 5 lönegraden civila icke-ordinariereglementet och senast åtnjutit lön enligt 4 löneklassen.

Medicinalstyrelsen har i anledning av en av föreståndaren för laboratoriet hos styrelsen gjord framställning hos Kungl. Maj:t hemställt om utverkande av pension åt Björn.

Statskontoret har förklarat sig icke hava något att erinra emot, att pension tillerkännes Björn med 1 038 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg. I fråga om pensionsbeloppets storlek har ämbetsverket anfört följande:

I fråga om det pensionsunderlag, som bör tagas till utgångspunkt vid bestämmandet av pensionen, har ämbetsverket funnit sig böra välja det pensionsunderlag, som gäller för extra ordinarie tjänsteman i lönegrad 1 eller 1 680 kronor. Med beaktande av att Björn icke erlagt några pensionsavgifter skulle pensionen i enlighet härmed bliva $(1\ 680 - \frac{38}{120} \times 1\ 680 = 1\ 680 - 532 = 1\ 148; 1\ 148 - 115 =) 1\ 033$ kronor eller efter vederbörlig avrundning 1 038 kronor. Å beloppet torde böra utgå rörligt tillägg och kristillägg.

Även jag förordar, att pension beredes Björn. Mot statskontorets beräkning av pensionsbeloppet finner jag icke anledning till annan erinran än att jag vill föreslå, att beloppet något minskas, förslagsvis till 900 kronor för år, på grund därav att tjänstetiden till icke obetydlig del infaller efter normal avgångsålder. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre extra stallbiträdet vid statens bakteriologiska laboratorium Erik Leonard Björn må, räknat från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 900 kronor.

9:o.

Städerskan hos pensionsstyrelsen Ellen Charlotta Johansson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Johansson är född den 10 juli 1876 och således 70 år gammal;

att hon sedan den 26 september 1924 innehaft anställning som städerska hos pensionsstyrelsen, vilken anställning är avsedd att upphöra den 30 juni 1947;

att hennes arbetstid kan beräknas hava i genomsnitt uppgått till nära 5 timmar för dag, såvitt angår tiden från och med den 1 juli 1928, före vilken sistnämnda tidpunkt den dagliga arbetstiden däremot varit kortare;

samt att hon i ersättning för städningsarbetet sedan år 1941 uppburit i medeltal omkring 1 750 kronor om året.

Enär Johansson icke före fyllda 60 år under en tid av minst 12 år innehaft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla, har hon icke kunnat komma i åtnjutande av pension enligt de i förevarande fall eljest tillämpliga bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Pensionsstyrelsen har hos Kungl. Maj:t hemställt om utverkande av pension åt Johansson.

Statens pensionsanstalt har i utlåtande den 24 maj 1946 tillstyrkt, att pension bereddes Johansson. I fråga om pensionsbeloppet har pensionsanstalten föreslagit, att detsamma måtte bestämmas till 408 kronor jämte rörliga tilläggsförmåner eller, därest avgång skedde den 30 juni 1946 eller senare, till det mot 408 kronor svarande högre belopp, som kunde föranledas av motsedd ändring av förenämnda kungörelse den 30 juni 1942, nr 696.

I likhet med myndigheterna anser jag, att Johansson bör komma i åtnjutande av pension efter det hon lämnat sin anställning. Pensionen synes mig skäligen böra bestämmas till 432 kronor för år, å vilket belopp Johansson äger åtnjuta rörligt tillägg och kristillägg. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan hos pensionsstyrelsen Ellen Charlotta Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 432 kronor.

10:o.

Underingenjören hos djurgårdskommissionen Per Kourtzman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Kourtzman är född den 22 maj 1877 och således 69 år gammal;

att han alltsedan den 1 juni 1929 varit anställd såsom underingenjör hos djurgårdskommissionen;

att hans avlöning sedan den 1 juli 1931 utgjort 6 000 kronor i grundlön för

år, vartill sedermera kommit viss löneökning, senast 2 100 kronor för år, såsom kompensation för dyrtiden;

att i de av Kungl. Maj:t för tiden efter den 1 juli 1939 fastställda personalstaterna för djurgårdskommissionen förordnats, att beträffande underingenjören skola med undantag för lönen och rätten till kostnadsfri ledighet i tillämpliga delar lända till efter rättelse bestämmelserna i civila icke-ordinarie-reglementet, därvid underingenjören skall anses tillhöra lönegrad Eo 18, löneklass 17;

att han beräknas komma att sluta sin anställning hos kommissionen med utgången av maj månad 1947, vid vilken tidpunkt han sålunda kan återöppna en tjänstgöringstid hos kommissionen av 18 år;

att han före tillträdet av anställningen hos djurgårdskommissionen arbetat i statens tjänst under sammanlagt 5 år 1 månad 24 dagar, nämligen 1 juni 1901—1 april 1903 såsom biträde vid statens järnvägars 12:e bansektion, 24 september 1917—30 september 1918 som konstruktör vid vattenfallsstyrelsens byggnadsbyrå i Stockholm och under tiden 5 december 1921—19 mars 1924 såsom arbetsledare vid Södra Sveriges statsarbeten;

samt att han vidare under tiden 10 september 1900—31 maj 1901 och 1 maj 1903—1 mars 1905 eller tillhoppa 2 år 6 månader 22 dagar innehaft anställning såsom ritare och ingenjör hos distriktschefen eller distriktsingenjören i södra väg- och vattenbyggnadsdistriktet.

Djurgårdskommissionen har hemställt, att Kourtzman efter avgången från sin befattning måtte komma i åtnjutande av pension samt att vid pensionens bestämmande hänsyn måtte tagas till i det föregående angiven tjänstgöring.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Kourtzman med ett årligt belopp av 3 096 kronor jämte rörligt tillägg och kristillägg. Beträffande beräkningen av pensionen har ämbetsverket anfört följande:

Vid beräknad avgång ur tjänst den 31 maj 1947 skulle Kourtzman såvitt av handlingarna i ärendet framgår kunna återöppna en sammanlagd anställningstid i statens tjänst av 23 år 1 månad 24 dagar. Enligt statskontorets mening bör emellertid hänsyn även tagas till Kourtzmans 2 år 6 månader 22 dagar omfattande anställning hos distriktschefen och distriktsingenjören i södra väg- och vattenbyggnadsdistriktet. Sammanlagt skulle han alltså kunna för pension återöppna 25 år 8 månader 16 dagar.

Kourtzmans avlöning hos djurgårdskommissionen har sedan den 1 juli 1931 utgjort 6 000 kronor i grundlön, vartill sedermera kommit viss löneökning såsom kompensation för dyrtiden. Grundlönen 6 000 kronor motsvarar närmast 20 löneklassen å G-ort i 1925 års civila löneplan (6 048). Denna löneklass är slutlöneklass inom lönegrad Eo 17. Pensionen synes böra bestämmas med pensionsunderlaget i nämnda lönegrad enligt allmänna tjänstepensionsreglementet eller 3 996 kronor såsom utgångspunkt. Pensionsbeloppet blir då $(3\ 996 - \frac{17}{120} \times 3\ 996 = 3\ 429; 90; 3\ 429; 90 - 342; 99 = 3\ 086; 91$ eller avrundat) 3 096 kronor för år förutom rörligt tillägg och kristillägg.

Även jag anser skäligt, att Kourtzman vid avgången ur tjänst kommer i åtnjutande av pension. I avseende å storleken av pensionen finner jag mig

med hänsyn därtill, att viss del av Kourtzmans tjänstgöring hos djurgårdskommissionen ligger i tiden efter normal avgångsålder, böra föreslå någon minskning av det av statskontoret ifrågasatta pensionsbeloppet, förslagsvis till 2 904 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att underingenjören hos djurgårdskommissionen Per Kourtzman må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 904 kronor.

11:o.

Tekniska biträdet vid tandläkarinstitutet Hulda Kristina Andersson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 5 juli 1875 och således 71 år gammal;

att hon under tiden 15 januari 1930—30 juni 1944 varit anställd såsom fotografiskt biträde vid tandläkarinstitutets röntgenavdelning mot åtnjutande av arvode;

att hon, sedan sagda arvodestjänst från och med den 1 juli 1944 omändrats till befattning såsom tekniskt biträde i lönegrad Ex 6, erhållit förordnande att uppehålla denna befattning, därvid hon åtnjutit lön enligt löneklass 3;

samt att hon beräknas lämna sin anställning med utgången av juni månad 1947.

Hos Kungl. Maj:t har *tandläkarinstitutets lärarråd*, i anledning av en av Andersson hos lärarrådet gjord ansökning, hemställt om utverkande av högsta möjliga pension åt Andersson.

Statskontoret har tillstyrkt, att pension beredes Andersson med 888 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg samt i fråga om avvägningen av pensionsbeloppet anfört följande:

Andersson har i sin befattning i lönegrad Ex 6 sedan den 1 juli 1944 åtnjutit lön enligt löneklass 3. Pensionsbeloppet bör därför enligt statskontorets mening skäligen grundas på det pensionsunderlag, som gäller för extra ordinarie tjänsteman i lönegrad 1 eller 1 680 kronor. Med beaktande av att Andersson icke erlagt några pensionsavgifter samt att hon vid avgången torde kunna åberopa en sammanlagd anställningstid av 17 år 5 månader, skulle pensionen bliva $(1\ 680 - \frac{50}{120} \times 1\ 680 = 1\ 680 - 700 = 980; 980 - 98 =)$ 882 kronor eller efter vederbörlig avrundning 888 kronor för år. Å beloppet bör utgå rörligt tillägg och kristillägg.

I likhet med myndigheterna finner jag mig kunna tillstyrka, att pension beredes Andersson vid hennes avgång ur tjänst. Med hänsyn till att den övervägande delen av Anderssons anställningstid infaller efter det hon uppnått normal avgångsålder anser jag emellertid, att det av statskontoret föreslagna

pensionsbeloppet, 888 kronor för år, bör något minskas. För egen del vill jag såsom i förevarande fall skälig pension förorda ett belopp av 792 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tekniska biträdet vid tandläkarinstitutet Hulda Kristina Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 792 kronor.

12:o.

Förra städerskan i ecklesiastikdepartementet Iris Amalia Hellström, född Engman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hellström är född den 15 juli 1886 och således 60 år gammal;

att hon under tiden maj 1917—30 september 1946 tjänstgjort som städerska i ecklesiastikdepartementet, varvid hon intill den 30 juni 1939 varit anställd av förste expeditionsvakten i departementet, som ombesörjt städningen på entreprenad, och därefter varit anställd direkt av departementet;

att hennes dagliga arbetstid utgjort $4\frac{1}{2}$ timmar;

samt att hennes avlöning alltsedan den 1 juli 1939 utgått enligt bestämmelser i kollektivavtal.

Enär Hellström icke under minst 12 år före fyllda 60 år varit direkt anställd i statens tjänst, har hon ej kunnat komma i åtnjutande av pension enligt de i förevarande fall eljest tillämpliga bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Hellström har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Statens pensionsanstalt har tillstyrkt, att åtgärder vidtagas för beredande av pension åt Hellström. I fråga om pensionens storlek har pensionsanstalten — i betraktande av att pensionens grundbelopp torde hava blivit bestämt till 618 kronor, därest förenämnda kungörelse den 30 juni 1942, nr 696, varit tillämplig å Hellström — föreslagit, att pensionens grundbelopp måtte bestämmas till nämnda belopp.

Genom beslut den 30 december 1946 har Kungl. Maj:t medgivit, att till Hellström finge, räknat från och med den 1 oktober 1946, tills vidare intill utgången av budgetåret 1946/47 från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter utbetalas understöd med femtio kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit det sålunda medgivna understödet, till nämnda anslag återbetala för samma tid uppburna understödsmedel.

I överensstämmelse med statens pensionsanstalts förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan i ecklesiastikdepartementet Iris Amalia Hellström, född Engman, må, räknat från och med den 1 oktober 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 618 kronor, varvid skall iakttagas den Hellström genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1946 ålagda återbetalningsskyldigheten.

13:o.

Förra städerskan vid högre allmänna läroverket för gossar i Malmö Alma Feldt. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Feldt är född den 20 december 1878 och således 68 år gammal;

att hon varit anställd såsom städerska vid högre allmänna läroverket för gossar i Malmö under tiden 1 september 1930—30 juni 1946;

att tjänstgöringen omfattat 11 månader om året, i vilken tid icke inräknats någon semesterledighet;

att den dagliga arbetstiden utgjort 4 timmar;

samt att ersättningen för städningsarbetet under de senaste fem åren utgått med i medeltal omkring 1 200 kronor för år.

Feldt har hos Kungl. Maj:t gjort framställning i syfte att komma i åtnjutande av pension enligt grunderna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, utan hinder av att hon icke under minst 12 år före fyllda 60 år innehaft anställning i statens tjänst.

Skolöverstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Feldt till belopp av 360 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1946.

Statens pensionsanstalt har tillstyrkt, att åtgärder vidtagas för beredande åt Feldt av pension med ett belopp av 432 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg samt därvid anfört i huvudsak följande:

Sökandens sammanlagda anställningstid i statens tjänst uppgår, därest räknas med en årlig anställningstid av 11 månader, till omkring 14 år 7 månader, varav omkring 7 år 8 månader före fyllda 60 år. Om hänsyn toges till sådan ledighet, motsvarande semester, som eljest tillkommer personal inom samma verksamhetsområde, skulle emellertid hennes sammanlagda anställningstid i statens tjänst uppgå till minst 15 år. I fråga om pensionens storlek får pensionsanstalten — med hänsyn till beloppet av den pension, som skulle hava tillerkänts henne, därest förutsättningarna för tillämpning av förenämnda kungörelse den 30 juni 1942, nr 696, i övrigt varit uppfyllda — föreslå, att pensionens grundbelopp bestämmes till 432 kronor för år.

Med biträdande av statens pensionsanstalts förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan vid högre allmänna läroverket för gossar i Malmö Alma Feldt må, räknat från och med den 1 juli 1946, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 432 kronor.

14:o.

Städerskan vid folkskoleseminariet i Linköping Anna Josefina Kihlström, född Johansson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Kihlström är född den 31 december 1879 och således 67 år gammal;

att hon alltsedan den 1 januari 1927 varit anställd såsom städerska vid folkskoleseminariet i Linköping med en daglig arbetstid av 4 timmar under 11 månader årligen intill den 30 april 1944 och under 10 $\frac{1}{2}$ månader årligen för tid därefter;

att hennes avlöning under åren 1941—1945 uppgått i medeltal till omkring 1 020 kronor för år;

samt att hennes anställning beräknas upphöra med utgången av mars 1947.

Statens pensionsanstalt har enligt beslut den 5 november 1946 funnit Kihlströms anställning i statens tjänst före fyllda 60 år icke uppgå till minst 12 år och i anledning härav förklarar Kihlström icke berättigad till pension enligt de i förevarande fall eljest tillämpliga bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Kihlström har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension från och med den 1 april 1947.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt, att pension beredes Kihlström med ett belopp av 408 kronor för år.

Även *statskontoret* har tillstyrkt utverkande av pension åt Kihlström och för sin del förordnat, att pensionens belopp enligt grunderna för förenämnda kungörelse den 30 juni 1942 bestämdes till 432 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg.

I överensstämmelse med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan vid folkskoleseminariet i Linköping Anna Josefina Kihlström, född Johansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 432 kronor.

15:o.

Extra vaktmästaren vid statens historiska museum Karl Elof Pettersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Pettersson är född den 8 maj 1864 och således 82 år gammal;

att han sedan år 1919 varit anställd såsom extra vaktmästare vid statens historiska museum med en daglig arbetstid av lägst 3 och högst 7 timmar;

samt att hans avlöning utgjort under åren 1919—1926 700 kronor för år jämte tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg, under åren 1927—1942 omkring 1 270 kronor för år jämte dyrtidstillägg samt under tiden därefter, under vilken tid avlöningen utgått av enskilda fondmedel, i medeltal omkring 2 100 kronor för år.

Hos Kungl. Maj:t har Pettersson — som icke kan komma i åtnjutande av pension enligt de bestämmelser, som gälla för pensionering av arbetare i statens tjänst — anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Civilförvaltningens personalförbund har hos Kungl. Maj:t hemställt om bifall till Petterssons ansökning.

Riksantikvarieämbetet har tillstyrkt pension med skäligt belopp.

Statskontoret har förordat utverkande av pension åt Pettersson med 600 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg och därvid anfört följande:

Petterssons anställning vid museet omfattar 15 år, räknat till och med år 1934, då han uppnådde 70 år. Hans dagliga arbetstid har under nämnda tid uppgått till i genomsnitt något mer än 4 timmar. Statskontoret anser sig vid nu angivna förhållanden böra tillstyrka, att en årlig pension av statsmedel beredes honom vid avgången. Pensionen torde böra avvägas med utgångspunkt från det i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst förekommande lägsta beloppet för manlig arbetare — från och med den 1 juli 1946 696 kronor för år — samt därvid med hänsyn till omfattningen av Petterssons dagliga tjänstgöring skäligen fastställas till 600 kronor för år.

Med biträdande av statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra vaktmästaren vid statens historiska museum Karl Elof Pettersson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 600 kronor.

16:o.

Kontoristen hos statens skogsforskningsinstitut Sigrid Matilda Öberg, född Lindgren. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Öberg är född den 18 september 1880 och således 66 år gammal;

att hon varit anställd under tiden 1 oktober 1913—15 juli 1915 hos finansdepartementets skattestatistiska utredningar, 1 oktober 1916—15 april 1917 hos statens vedbyrå, 16 april 1917—25 augusti 1921 hos bränslekommissionen, 1 juli—31 augusti 1923 hos 1921 års kommunalskattekommitté, 1 oktober—30 november 1923 hos riksgäldskontoret, 10 november 1924—31 mars 1932 hos riksskogstaxeringsnämnden, 1 november—21 december 1932 hos 1932 års sakkunniga för arbetslöshetsförsäkring, under en tid av omkring 1 år under åren 1933 och 1934 hos professor H. Hesselman, statens skogsforsöksanstalt, och docent N. Hagberg, skogshögskolan, 3 september 1935—7 november 1936 och 6 september 1937—14 augusti 1938 hos pensionsstyrelsen, 15 augusti 1938—30 juni 1943 hos 1937 års riksskogstaxeringsnämnd samt från och med 1 juli 1943 hos statens skogsforskningsinstitut (tidigare benämnt statens skogsforsöksanstalt);

att nyss omförmälda anställningar omfatta en tid av sammanlagt 26 år 23 dagar, räknat intill utgången av år 1946;

att hon vid tillträdet den 1 juli 1943 av anställningen hos statens skogsforskningsinstitut erhållit samma lön och övriga villkor, som tillkomma extra tjänsteman i 9 lönegraden, 7 löneklassen, samt från och med den 1 januari 1946 kommit i åtnjutande av lön, motsvarande 8 löneklassen;

samt att hon under största delen av sin anställningstid hos riksskogstaxeringsnämnden och hos statens skogsforskningsinstitut tjänstgjort såsom föreståndare för nämndens respektive statistiska avdelningens vid institutet räknekantor, vilken föreståndartjänst den 1 juli 1945 ombildats till en kontoristbefattning i lönegraden Eo 9.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut har hos Kungl. Maj:t hemställt om utverkande av pension åt Öberg till ett belopp av 1 932 kronor för år. I fråga om beräkningen av den föreslagna pensionen har styrelsen anfört följande:

Den av Öberg innehavda arvodestjänsten torde närmast motsvara den nyinrättade kontoristbefattningen i lönegraden Eo 9. Tjänstepensionsunderlaget för befattningshavare i denna lönegrad utgör 2 484 kronor. Därest Öberg lämnar sin anställning vid institutet med utgången av år 1946, synes hon kunna tillgodoräkna drygt 26 år såsom tjänstår. Med utgångspunkt från ovannämnda belopp å 2 484 kronor torde pensionen för Öberg böra bestämmas till $(\frac{26}{30} \times 2\,484 =) 2\,152$ kronor 80 öre. Detta belopp synes på grund av att Öberg icke erlagt några pensionsavgifter böra minskas med 10 procent till, efter vederbörlig avrundning, 1 932 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Öberg med 1 638 kronor för år jämte rörligt tillägg och kristillägg och därvid anfört följande:

Då Öberg uppbär lön enligt 8 löneklassen civila icke-ordinariereglementet, vilken löneklass utgör slutlöneklassen i lönegraden Eo 5, torde pensionen till henne böra fastställas med pensionsunderlaget i denna lönegrad 2 076 kronor såsom utgångspunkt. Med beaktande av att Öberg icke erlagt några pensionsavgifter samt att hon vid avgången torde kunna åberopa en sammanlagd anställningstid av 26 år 23 dagar, skulle pensionen alltså bliva

(2 076 — $\frac{15}{120} \times 2\,076 = 2\,076 - 259:50 = 1\,816:50$; $1\,816:50 - 10$ procent därav \Rightarrow) 1 634 kronor eller avrundat 1 638 kronor för år. Statskontoret får alltså för sin del föreslå, att Öberg erhåller en årlig pension å 1 638 kronor för år med rätt för henne att därå åtnjuta rörligt tillägg och kristillägg.

I likhet med ämbetsverken förordar jag, att pension beredes Öberg. Vid beräkningen av pensionsbeloppet synes emellertid i någon mån böra beaktas, att Öbergs tjänstgöring delvis ligger i tiden efter uppnåendet av normal avgångsålder. I anslutning härtill vill jag föreslå, att pensionen fastställles till något lägre belopp än det av statskontoret ifrågasatta. Ett pensionsbelopp av 1 500 kronor synes mig i förevarande fall skäligt. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kontoristen hos statens skogsforskningsinstitut Sigrid Matilda Öberg, född Lindgren, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 500 kronor.

17:o.

Städerskorna hos telegrafverket Emma Kristina Andersson, född Törnqvist, och Maria Wenthzel, född Svenningsdotter. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Andersson*,

att hon är född den 26 augusti 1873 och således 73 år gammal;

att hon sedan januari månad 1923 varit anställd såsom städerska vid telefonstation i Stockholm;

att hennes dagliga arbetstid omfattat 4 timmar varje vardag och $4\frac{1}{2}$ timmar varannan sön- och helgdag;

samt att hon i ersättning för städningsarbetet under åren 1941—1945 uppburit i genomsnitt omkring 1 575 kronor för år; och

beträffande *Wenthzel*,

att hon är född den 13 augusti 1873 och således 73 år gammal;

att hon sedan den 1 maj 1924 varit anställd som städerska först vid Stockholms telegrafstation samt därefter vid telefonstation i Stockholm;

att hennes arbetstid normalt uppgått till något mer än 23 timmar i veckan;

samt att hon i ersättning för städningsarbetet under åren 1941—1945 uppburit i genomsnitt omkring 1 950 kronor för år.

Enär Andersson och Wenthzel icke innehaft anställning i statens tjänst under minst 12 år före fyllda 60 år, kunna de icke komma i åtnjutande av pension enligt de i förevarande fall eljest tillämpliga bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Telegrafstyrelsen har hos Kungl. Maj:t hemställt, att Andersson och Wentzel måtte efter avgången ur tjänst komma i åtnjutande av årligt understöd eller pension till lämpligt belopp.

I utlåtande den 19 mars 1946 har *statskontoret* — som förutsatt att Andersson och Wentzel komme att lämna sina anställningar före den 1 juli 1946 — tillstyrkt pension av statsmedel samt föreslagit, att pensionsbeloppen för envar av Andersson och Wentzel bestämdes till 360 kronor för år jämte dyrtidstillägg och kristillägg.

I likhet med ämbetsverken tillstyrker jag, att pension tillerkännes Andersson och Wentzel. Enär dessa — i motsats till vad statskontoret förutsatt — kvarstått i tjänst efter den 30 juni 1946, böra pensionsbeloppen avvägas med utgångspunkt från den från sistnämnda tidpunkt genomförda pensionsregleringen. I anslutning härtill förordar jag, att pensionsbeloppet för en var av Andersson och Wentzel bestämmes till 432 kronor för år, å vilket belopp skola utgå rörligt tillägg och kristillägg. Pensionerna böra utgå av telegrafverkets medel. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en var av städerskorna hos telegrafverket Emma Kristina Andersson, född Törnqvist, och Maria Wentzel, född Svenningsdotter, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 432 kronor, att utgå av telegrafverkets medel.

18:o.

Förre städerskan hos statens järnvägar Elin Strömblad, född Hallbäck.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Strömblad är född den 7 januari 1876 och således 71 år gammal;

att hon under tiden 1 september 1925—28 februari 1946 varit anställd som städerska och toilettvakt å Eslövs järnvägsstation med en daglig arbetstid av normal omfattning (under de senaste 10 åren omkring 8 timmar för dag);

samt att hon i ersättning för städningsarbetet under de fem sista åren av anställningstiden uppburit i medeltal omkring 880 kronor för år, varjämte hon haft viss inkomst av avgifter, som av henne uppburits i egenskap av toilettvakt.

Enär Strömblad icke före fyllda 60 år under en tid av sammanlagt minst 12 år innehaft anställning i statens tjänst, har järnvägsstyrelsen enligt beslut den 15 februari 1946 funnit sig förhindrad att tillerkänna henne pension enligt de i förevarande fall eljest tillämpliga bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Strömblad har därefter hos Kungl. Maj:t gjort framställning om erhållande av pension.

I utlåtande över sistnämnda framställning har *järnvägsstyrelsen* — under framhållande att Strömblad under en tid av 20 år 6 månader innehaft oavbruten anställning vid statens järnvägar med en daglig arbetstid av normal omfattning — tillstyrkt pension åt Strömblad med ett årligt belopp av förslagsvis 408 kronor jämte rörliga tilläggsförmåner.

Statens pensionsanstalt och *statskontoret* hava icke funnit anledning till erinran mot järnvägsstyrelsens förslag.

Även jag anser mig böra tillstyrka, att pension tillerkännes Strömblad i enlighet med järnvägsstyrelsens förslag. Pensionen, som bör utgå av trafikmedel, synes böra få åtnjutas från och med den 1 mars 1946. Å pensionsbeloppet, 408 kronor, böra utgå dyrtidstillägg och kristillägg för tiden till den 1 juli 1946. Från denna tidpunkt omräknas pensionen enligt kungörelsen den 31 maj 1946, nr 402, och utgå därefter rörligt tillägg och kristillägg å densamma. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan hos statens järnvägar Elin Strömblad, född Hallbäck, må, räknat från och med den 1 mars 1946, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av trafikmedel.

19:o.

Förre arbetaren vid statens vattenfallsverk Johan Ferdinand Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 1 januari 1881 och således 66 år gammal;

att han under tidsperioderna 20 augusti 1919—8 maj 1926 samt 7 juni 1937—30 november 1946 varit anställd såsom arbetare i statens vattenfallsverks tjänst vid olika kraftverksbyggnader under en sammanlagd tid av 15 år 3 månader 24 dagar;

samt att Anderssons avlöning under de senaste fem åren uppgått till i medeltal omkring 5 800 kronor.

Andersson, som icke blivit underkastad vare sig 1934 års eller 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, har ej heller kunnat komma i åtnjutande av pension jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 696) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, när han icke under minst 12 år före fyllda 60 år innehaft anställning i statens tjänst.

Hos Kungl. Maj:t har *vattenfallsstyrelsen*, i anledning av en av Andersson hos styrelsen gjord ansökning, hemställt om utverkande av pension åt Andersson till skäligt belopp, att utgå av statens vattenfallsverks medel.

Statskontoret har förklarat sig icke hava något att erinra mot, att årlig pension utverkas åt Andersson. I fråga om pensionsbeloppets storlek har ämbetsverket anfört, att pensionen lämpligen syntes böra bestämmas till samma belopp, som skulle hava utgått, därest förenämnda kungörelse den 30 juni 1942, nr 696, varit å honom tillämplig, eller 696 kronor för år.

I överensstämmelse med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid statens vattenfallsverk Johan Ferdinand Andersson må, räknat från och med den 1 december 1946, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 696 kronor, att utgå av statens vattenfallsverks medel.

Vad föredraganden ovan under punkterna 1:o—19:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rolf Arfwedson.